

Werken in het buitenland

'Onderhandelen is hier best lastig, want je hebt geen kort geding achter de hand'

In zijn oude Talbot met een strijkplank en een paar overhemden vertrok Jan Willem de Haan in 1992 voor- goed naar Spanje om te beginnen als advocaat in Barcelona. Nu is hij er Nederlands advocaat maar ook al achttien jaar abogado, Spaans advocaat. Hij begint zijn dag met koffie in een bar, luid discussiërend over het nieuws van de dag. 'Ik ga hier nog lang niet weg.'

.....
Anna Italianer
journalist
.....

'De wet wordt hier letterlijk toegepast. Aan deze "middeleeuwse" rechtscultuur kun je merken dat Spanje in zijn ontwik-

keling lang buitengesloten was van de rest van Europa. Doet iemand iets verkeerd, dan is dat ook voor honderd procent verkeerd. In een Spaans vonnis zul je niet snel een nuancering aantreffen: men schuift niet naar het midden op, er is geen overleg, er wordt niet "gepolderd". Justitie hier hanteert ook een schandpaalmethode. De schuldige staat nog net niet met zijn hoofd in een blok op het dorpsplein, maar het scheelt niet veel. Het was voor mij wel even wennen dat het Nederlandse systeem van preventieve controle en redelijkheid en billijkheid hier ontbreekt. Aan de andere kant is het erg prettig om, als je gelijk hebt, dit ook volledig te krijgen, zonder uitzondering.'

De sfeer tussen advocaten onderling is bijzonder prettig. 'Mijn Spaanse confrères zijn zeer hoffelijk', vertelt De Haan, 'dat is óók een "middeleeuwse" waarde. Een Spanjaard is een heer, een *caballero*, een ridder te paard – een enkele keer een roofridder, maar de persoonlijke eer

Duizenden pagina's nummers

Een cliënt van De Haan had problemen met de oplevering van zijn jacht. Hij moest de laatste termijn betalen en de jachtbouwer moest nog een aantal wijzigingen aanbren- gen. De Haan: 'Ik ben in mijn auto gestapt en naar de werf gegaan. De zaak was volledig uit de hand gelopen. Bij de onderhandeling met de baas van de werf was mijn cliënt aanwezig, maar ik had hem op het hart gedrukt niets te zeggen. Hij siste voortdurend in mijn oor. In de eerste anderhalf uur heb ik gezellig gebabbeld met de baas. We spraken over van alles, behalve over de zaak. Op een

goed moment vroeg hij wat ik eigenlijk kwam doen. Ik wees hem op mijn wat zenuwachtige cliënt, zette het probleem kort uiteen en schoof een papier met de oplossing onder zijn neus. De man tekende het blind – probleem opgelost. Zo kan het ook in Spanje.'

Een andere zaak was minder snel opgelost: 'Een Spaanse directeur van een Nederlands transportbedrijf had zijn hele familie op de payroll van het bedrijf gezet. Hijzelf bezocht bordelen en had een heel wagenpark aangeschaft, waaronder een Mercedes 600, op kosten van het bedrijf. Toen het transportbedrijf de directeur

ontsloeg, kwam zijn Spaanse trots boven en begon hij een strafzaak tegen mijn cliënt. Met een halve meter papier probeerde hij de strafklacht te ondersteunen. En zijn advocaat vroeg de boekhouding van de laatste vijf jaar van het bedrijf op; de rechter-commissaris keurde dat goed. Deze leverde ik op diskettes aan, maar de forensisch accountant wilde de boekhouding op papier. Ruim 15.000 pagina's werden toen door de politie geprint. Toen zei de accountant dat de pagina's moesten worden genummerd. Maar door wie? De rechtbank meende dat de klager de pagina's moest nummeren, maar die zei dat

mijn cliënt de misdaad had begaan, en de R-C ging daar- in mee. Ik protesteerde dat de kláger de boekhouding wilde laten controleren, waarna deze schone taak toch aan hem werd toegewezen.' 'Kort daarna werd ik gebeld door de advocaat van de directeur. Ik zei hem dat ik van hem had gedroomd. "Hoe je in de rechtbank die pagina's zat te nummeren... 3.341, 3.342..." Hij had helemaal geen zaak en wist dat: "Kun je mij niet helpen van deze cliënt af te komen door ten minste iets te betalen?" Ik heb hem uiteraard niet geholpen. Het strafonderzoek loopt nog steeds, maar er is al twee jaar niets gebeurd.'

staat hier hoog in het vaandel. Publiek afgaan is het ergst wat je iemand kunt aandoen, dus als je de zaak op een aardige manier kunt oplossen, dan doe je daar erg je best voor. Meteen luidkeels zeggen wat je denkt, wordt niet begrepen of geaccepteerd. Sommige Nederlanders vinden dat hypocriet, maar ik vind het wel een uitdaging om de boodschap wat meer te verpakken. Dat toneelspel ligt mij wel.'

Zelf dagvaarding uitreiken

De kiem van De Haans passie voor Spanje werd gelegd tijdens een studentenstage bij een Madrileens advocatenkantoor na zijn rechtenstudie in 1987. Het was een andere wereld: de Spaanse politie reed nog rond in oude Renaults 4 – geen snelheidsbekeuringen en geen Porsches zoals in Nederland – Spanje was net lid geworden van de EU en het was één groot feest. Spaans advocaat worden was toen niet mogelijk, dus koos De Haan voor een Nederlands kantoor. Na zijn stage werkte hij als advocaat bij Ernst & Young en een Spaans advocatenkantoor. In 1998 richtte hij samen met Boris Mulder zijn eigen kantoor op: De Haan & Mulder Advocaten-Abogados, in Barcelona.

Volgens De Haan is het vrij uniek dat twee Nederlandse advocaten elkaar in het buitenland vinden. 'Wij hebben veel steun aan elkaar. Het is behoorlijk zwaar om in een vreemd land alles alleen te doen, dan moet de liefde voor het land wel heel sterk zijn. Het Spaanse rechtssysteem zorgt voortdurend voor verrassingen. Zo heb je geen deurenwaarders in Spanje. Wanneer je een dagvaarding indient bij de rechtbank, betekent deze de dagvaarding zelf aan de gedaagde.

.....

'In een Spaans vonnis zul je niet snel een nuancering aantreffen: er wordt niet gepolderd'

.....

Meestal gebeurt dit vrij snel, maar in een zaak van mij was de dagvaarding na drie maanden ondanks herhaald aandringen nog niet betekend. Uiteindelijk bleek dat de rechtbank geen geld had om de noodzakelijke taxikosten voor betekening van de dagvaarding te betalen, maar dat durfden ze uit schaamte niet te zeggen. Ik heb toen mijn auto gepakt en samen met een ambtenaar van de rechtbank de dagvaarding uitgereikt. We dronken ook nog koffie maar toen de ambtenaar me vroeg om nog een paar andere adressen langs te gaan, heb ik geweigerd. Dat ging me te ver.'

Brand

In Spanje heeft elke rechter als het ware zijn eigen rechtbank. In Barcelona alleen al opereren zestig civiele rechtbanken vrijwel onafhankelijk van elkaar. Elke rechtbank is een wereld op zich. Jurisprudentie is er wel, maar heeft veel minder gezag dan in Nederland. Er zijn zo veel rechtbanken en gerechtshoven dat een uitspraak die je zaak ondersteunt, net zo makkelijk te vinden is als een uitspraak die je zaak om zeep helpt.

Een kort geding bestaat niet. Beslag leggen is mogelijk, maar is lastig en duurt lang. Bij de

dagvaarding moet je in één keer alle feiten en schriftelijk bewijs overleggen. Jan Willem de Haan probeert veel te schikken. 'Ik ga pas procederen als iemand te kwader trouw is. Onderhandelen is hier best lastig, want je hebt geen kort geding achter de hand. Wel worden zaken wat sneller in de strafrechtelijke sfeer getrokken dan in Nederland, dus daar kun je – voorzichtig – mee scherpen tijdens een onderhandeling.'

Vaak moet hij aan zijn cliënten (voornamelijk Nederlandse bedrijven) uitleggen dat men in Spanje een ander tijdsframe hanteert dan in Nederland. 'Voortdurend informeren naar de voortgang van de zaak is niet Spaans', vertelt De Haan. 'De rechtbank opjuttten heeft niet veel zin en kan eerder averechts werken, ofschoon het wat verbetert. Het is

mij wel eens overkomen dat een tenuitvoerlegging van een vonnis bij de Rechtbank te Sanlúcar de Barrameda erg lang op zich liet wachten. De cliënt belde mij voortdurend en ik belde dan met de procureur. Op een goed moment belde de procureur mij met het bericht dat de cliënt nog veel langer kon wachten, want de rechtbank was geheel afgebrand, vermoedelijk veroorzaakt door iemand die belang had bij het doen verdwijnen van zijn proces. Een halfjaar later was er nog steeds geen gerechtsgebouw beschikbaar. De rechtbank zetelde intussen in de lokale sporthal met een tussenschot: aan de ene kant werd recht gesproken, aan de andere kant werd gesport. Vele jaren later, toen het verlot tot tenuitvoerlegging eindelijk werd afgegeven, was de debiteur allang verdwenen.'

Niettemin: 'Spanje is een fantastisch land met goed gemotiveerde en capabele mensen. Men geeft elkaar hier wat meer ruimte. In plaats van meteen te procederen, probeer je eerst de zaak op een aardige manier op te lossen. Daar hou ik van. Het rechtssysteem werkt niet altijd even goed, maar ik zit hier nu lang genoeg om te kunnen zien dat er al veel verbeterd is. Ik ga hier nog lang niet weg.'

.....

'Er zijn zo veel rechtbanken en hoven dat een uitspraak die je zaak ondersteunt net zo makkelijk te vinden is als een uitspraak die je zaak om zeep helpt'

.....